

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaiksi

Tiedot yhteen rekisteriin

Sosiaali- ja terveysministeriö antoi 10.2.2022 ehdotuksen uudesta sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaista. Sen tavoitteena on yhtenäistää nykyistä sääntelyä ja vahvistaa palvelujen laatua sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta ottaen huomioon uudistuvat palvelujen tuottamistavat siirryttäessä hyvinvointialueille. Ministeriön esittämät tavoitteet ovat kannatettavia. Ehdotetun lain myötä sekä yksityiset että julkiset sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajat ja palveluyksiköt rekisteröidään samaan valtakunnalliseen palveluntuottajia koskevaan rekisteriin. Katsomme, että tämä on tärkeä edistysaskel verrattuna nykytilanteeseen ja helpottaa palvelujen kokonaisuuden hahmottamista, kuten myös työn seurantaa, suunnittelua, ohjausta ja johtamista hyvinvointialueilla. Valtakunnallinen palveluntuottajia koskeva rekisteri on erittäin kannatettava myös siksi, että toimivan Lasterin edellytys on kaikki palveluntuottajatiedot yhteen kokoava master-rekisteri.

Kansallinen tietopohja lastensuojelulain nojalla ympärivuorokautista sijaishuoltoa luvanvaraisesti tarjoavista yksiköistä ja niiden valvontatiedoista. (Lasteri)

THL:n suunnitteleman ja valmistelema tietopohja toteutettiin STM:n rahoittamassa Lasteri-pilottihankkeessa (Rakennemuutoshanke) vuosien 2020–2021 aikana. Tietopohja tuo yhteen sijaishuoltoyksiköt ja niiden valvontatiedot. Tietopohja käyttöön otettiin ensimmäisissä Suomen kunnissa joulukuussa 2021 ja käyttöä levitetään edelleen muihin kuntiin. Lasteri mahdollistaa sen, että sijoitustilanteissa käytössä on sijaishuoltopaikkoja koskeva oleellinen ja ajantasainen tieto. Lasteri vähentää päällekkäistä työtä sijaishuollon valvontatyön suunnittelussa ja toteutuksessa sekä sujuvoittaa yhteistyötä valvonnan kentällä. Lasterin käyttö auttaa myös lapsen tarpeita vastaavan ja turvallisen sijaishuoltopaikan löytämisessä. Tietopohjan alkuperäisenä ajatuksena on toimia ns. Soteri-rekisterin ”alaisuudessa” siten, että Soteri toimisi Lasterin ”master-rekisterinä” ja Lasteri-tietopohja päivittyisi sijaishuollon palveluntuottajatietojen ja valvontaviranomaisten tekemien valvonta-asiakirjojen osalta pysyen ajantasaisena alustojen välisen teknisen rajapinnan kautta.

Soterin julkinen tietopalvelu

Lakiehdotukseen sisältyy rekisteriin kytkeytyvä julkinen tietopalvelu, mistä myös muiden toimijoiden olisi mahdollista saada teknisen rajapinnan kautta tietoja. Tietopalvelu tarjoaisi tiedot palveluntuottajista ja palvelutoiminnasta vastaten viranomaisten lakisääteisiin tietotarpeisiin. 11§ ja 47§ perusteluissa luetellaan viranomaisia, jotka voisivat hyödyntää rekisteriä omiin lakisääteisiin tehtäviinsä. Hyvinvointialueiden oikeus riittävän laajaan tiedon hyödyntämiseen pitää varmistaa. Lakiesityksen mukaan palveluntuottajien toimintaa valvoisi entistä selkeämmin palvelujen järjestäjätaho. Hyvinvointialueen on ohjattava ja valvottava ostopalveluntuottajiaan ja näiden alihankkijoita. Järjestämis- ja valvontavastuussa olevat hyvinvointialueet ovat viranomaisia ja heidän mahdollisuutensa master-rekisterin käyttöön esim. tiedolla johtamisen, järjestämis- ja valvontavastuun toteuttamiseen on varmistettava. Esimerkkinä lastensuojelun sijaishuoltoyksiköiden tietopohja (Lasteri) jossa yhdistyisi nämä kaikki tehtävät ja Soteri toimisi master-rekisterinä.

Tietojen luovutus Soterista teknisenrajapinnan kautta Lasteriin on tärkeää mm. Lasteri-tietopohjan päivittymistä varten. Lasteri-tietopohjan käyttöä ei ole toistaiseksi erikseen kirjattu lakisääteiseksi velvoitteeksi, mutta se toimii merkittävänä kansallisena työkaluna kuntien lakisääteisten sijaishuoltopalvelujen järjestämisessä ja sijaishuollon valvonnassa. Lasterin mahdollisuus toimia teknisen rajapintayhteyden kautta master-rekisteri Soteriin auttaa myös Lasterin asettumista ja vakiintumista osaksi lastensuojelun sijaishuoltoa ja kansallisten tietokantojen kokonaisarkkitehtuuria. Pidämme tärkeänä, että Soterin tietosisällöt säädetään riittävän kattaviksi ja viranomaisten tiedonsaantioikeus niin laajaksi, että päällekkäiseltä työltä vältytään ja lakisääteisten tehtävien hoitaminen mahdollistuu. Kannatamme pykälän 5 momenttia, joka sisältää sosiaali- ja terveysministeriölle asetuksenantomahdollisuuden. Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteri-ilmoituksen sisällöstä, rekisteriin tallennettavista tiedoista ja rekisterin tietosisällöstä. Pidämme olennaisen tärkeänä myös mahdollisuutta, että ministeriö voi myöhemmin antaa Lasteri-tietopohjaa koskevaan erillisen asetuksen. Varaus sellaiseen on tehtävä.

Yhteistyö

Lain tarkoituksena olisi lisäksi edistää palvelunjärjestäjän, palveluntuottajan ja valvontaviranomaisen välistä yhteistyötä ja uudistus edellyttäisi valvontaviranomaiselta myös uusien toimintakäytäntöjen kehittämistä ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnassa syntyvän valvontatiedon raportointikyvyn parantamista.

Esityksen mukaan valvontaan käytettäviä resursseja ei ole mahdollista lisätä yksityisten palvelujen määrän kasvua vastaavasti, minkä vuoksi lainsäätäjien on hyvä huomioida ja hyödyntää jo kehitetyt tekniset ratkaisut asian sujuvoittamiseksi, kuten lastensuojelun sijaishuoltoyksiköiden tietopohja (Lasteri). Tavoitteena on, että Lasteri sisältää keskeiset yksikköjen toimintaa koskevat tiedot, mutta myös (oma)valvontatiedot tarkastuskäynneiltä, kanteluista ja päätöksistä. Tavoitteena on, että Lasteri vähentää päällekkäistä työtä sijaishuollon valvontatyön suunnittelussa ja toteutuksessa sekä sujuvoittaa yhteistyötä eri (valvonta)viranomaisten välillä. Tällä hetkellä Lasteriin on viety kuntien julkisia valvonta-asiakirjoja, ei salassa pidettäviä tietoja.

Tuija Tähkäpää

Hankekoordinaattori
Lasteri-hanke

KESKI-UUDENMAAN SOTE -KUNTAYHTYMÄ
Sandelininkatu 1, PL 46
05800 Hyvinkää
050 4979875
lasteri@keusote.fi

...

Keski-Uudenmaan sote on edelläkävijä sote-palveluiden kehittämisessä. Kuntayhtymään kuuluvat Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula.